

★★★★★

Kasteelwandeling Genhoes, Valkenburg

Waar: Genhoes

🕒 1 uur 36 🚶 4,8 km

Over de route

Begin je wandeling langs de fraaie en snelstromende rivier van Nederland: de Geul. Geniet van het open landschap aan de rand van Valkenburg en waan jezelf landheer, wanneer je de kastelen en de landerijen om je heen ziet liggen.

De route wordt aangegeven met gele pijltjes.

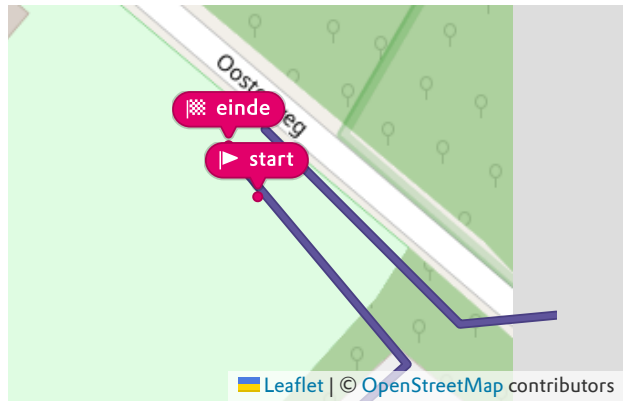
Kaart

Waar kun je starten

Parkeerplaats voorbij Koetshoes

📍 Oosterweg 42, 6301 PX Valkenburg a/d Geul (LB)

Wat kom je onderweg tegen?

1. Beversporen

Wanneer je dicht langs de Geul loop, kijk dan ook eens goed naar de overkant. Daar kun je knaagsporen van de bever ontdekken. Bevers zijn planteneters en ook de schors van een boom vinden ze lekker. De dieren knagen bomen ook voor hun beverdam of burcht. De ingang van een beverburcht bevindt zich onder water, zodat andere (land)dieren er niet bij kunnen komen. Een bever kan overigens ook een ondergronds hol maken.

Vrijdag visdag

Vooral door toedoen van de mens was de bever in de 19de eeuw uitgestorven. Vooral de jacht was de grote boosdoener. Bevers werden bejaagd omdat de vacht belangrijk was, want er werden beverbonte jassen van gemaakt. Daarnaast werd het bevergeil, dit is een door de anaalklieren afgescheiden vloeistof, gebruikt in de geneesmiddelenindustrie of in de parfumerie. De bever gebruikte dit zogenaamde castoreum om zijn gebied af te bakenen. Ook zouden de bevers bedreigend zijn voor het landschap, zouden zij onder wegen graven. Tot slot: de bever was een gewild stuk voedsel. Vooral voor de katholieken, want die mochten op vrijdag enkel vis eten, maar de bever leeft per slot van rekening ook in het water!

2. De drie beeldjes

Bij dit kruispunt van wegen staat een zogenoemde Calvariagroep, bestaande uit 3 beelden. Het getal drie zou zomaar kunnen verwijzen naar de heilige drie-eenheid, vader, zoon en de heilige geest. Wie verbeelden de beelden? Je ziet een houten kruis met Christus op een hardstenen sokkel. Later is in het voetstuk een beeldje van de heilige Rochus toegevoegd. Dit beeld wordt geflankeerd door twee kapelletjes met beelden van Maria (links) en Johannes (rechts). Het kruisbeeld dateert uit ongeveer 1900 en heeft een klein zadeldak. De kapelletjes dateren volgens de inscripties uit 1739 en bestaan uit een hardstenen sokkel met bovenbouw. De beelden zijn een kopie uit 1973.

Legende van de beeldjes

Volgens de legende heeft de kasteelheer van Schaloen hier de kapelletjes laten plaatsen. Hij wilde met zijn paard de Geul oversteken, maar werd verhinderd door een boze geest. Op advies van de kluizenaar van de Schaelsberg liet de heer de beelden maken. De boze geest werd verdreven en daarna kon de kasteelheer ongehinderd de Geul oversteken. Achter de beeldengroep staan drie linden en zie je nog een oude mergelgroeve. Kijk ook eens in de boom schuin achter je (naast het bruggetje). Dan zul je nog een beeldje ontdekken. Hier staan dus eigenlijk geen 3, maar 5 beeldjes!

3. Duiker

Via de brug komen we op de fraaie beukenlaan, die bij kasteel Schaloen hoorde en nu onderdeel is van landgoed Genhoes. Aan het begin lopen we al snel over een duiker, die twee waterwegen met elkaar verbindt en voor een betere doorstroming zorgt. Je kunt hier even naar beneden lopen en een kijkje nemen.

Deze duiker is gemaakt van mergel en is aangelegd toen een oude zijtak van Geul nog onder de beukenlaan doorliep. Eind 19e eeuw is de Geul recht getrokken en kwam deze Geul-arm te vervallen. De duiker is recent gerestaureerd. Omdat de oude beuken steeds zwaarder worden en de wortels tussen het mergel komen, is onderhoud van tijd tot tijd noodzakelijk.

4. Uitzicht op kasteel Genhoes

In de bocht bij de beukenlaan kijk je naar je linkerzijde uit op Kasteel Genhoes, waar dit gebied naar is vernoemd.

Genhoes betekent Het Huis. Het is een middeleeuws kasteel en vooral de vierkante toren valt op. Het kasteel dateert oorspronkelijk uit de 14e eeuw en is opgetrokken uit kalkzandsteen (mergel). De poort was de voormalige toegang tot de weilanden (Beemden). Het huidige uiterlijk is grotendeels resultaat van een restauratie uit 1893-1894, door P.J.H. Cuypers. Hij zorgde bijvoorbeeld voor de karakteristieke hoektoren en het kleine arkelorentje.

In de bomen zie je maretak (mistletoe) en vaak staan hier Brandrode runderen te grazen. Het Brandrood is een oud dubbeldoel-ras (voor vlees én melk) dat mede door Natuurmonumenten in stand wordt gehouden.

5. Kasteel Schaloen

Het fraaie kasteel dat omgeven wordt door een brede slotgracht, staat hier al sinds de 14e eeuw. Toen was het een stuk kleiner en minder sprookjesachtig. Het was een echte 'vierkante' burcht die goed te verdedigen was. Over de weergangen, tussen de hoektorens, liepen soldaten wacht.

In de loop der eeuwen is er veel veranderd. De grootste veranderingen vonden plaats na een grote brand in 1575 toen bijna alles afbrandde. De herbouw duurde na die brand zo'n 80 jaar!

Oud-bewoner

Kasteel Schaloen en heel veel landerijen en andere gebouwen in de omgeving waren eeuwenlang in het bezit van de familie Hulsberg. Eén van de bewoners was Ridder Jan van Hulsberg (eind 14e eeuw), tevens schout van Klimmen. Een schout was vroeger als het ware burgemeester, hoofd van politie, rechter, notaris en vaak ook nog ontvanger van belastingen tegelijk.

Kasteeltuinen

Bij het kasteel liggen ook een molen en een mooie heemtuin, Kasteeltuin Oud-Valkenburg, die je kunt bezoeken. Daar is nog een stukje natuur en cultuur 'oet vreuger jaore' te bezichtigen, zoals de historische watermolen, uitgebreide kruidentuin, authentieke bakoven, moestuin en bijen. In de tuinen staan tal van planten die vroeger volop gebruikt werden, maar langzaam in vergetelheid zijn geraakt. Zoals cichorei, wouw, huttentut en meekrap. [Kijk op deze website](#) voor meer informatie en de openingstijden.

6. Kapelletje

In Limburg vind je bij veel splitsingen en kruispunten van wegen een kleine kapel of altaar. Dit heeft een symbolische betekenis: zoals de reiziger moet kiezen langs welk pad hij zijn weg vervolgt, moet hij ook kiezen voor een al dan niet godvruchtig leven.

Deze kapel van mergelsteen is gebouwd in opdracht van de bewoners van kasteel Genhoes en werd ook wel Genhoeskapel genoemd. De officiële naam is Sint-Jansboskapel. De kapel heeft versieringen in neogotische stijl: twee pinakels op de hoeken en bloemmotieven in reliëf. Binnen is een kruis aangebracht met klaverbladvormige uiteinden, ook van mergel. Op het altaar staat een Mariabeeld. De kapel wordt onderhouden door de Stichting Sjaasberggank. Zij onderhouden onder andere ook de Kluis die ten noorden van het kasteel en het spoor ligt.

7. Uitzicht

Kijk voordat je de holle weg inloopt nog even om. Je hebt dan een mooi uitzicht op de Däölkesberg aan de andere kant van de Geul. Däölkes is Limburgs voor kauwtjes. Deze vogels nestelen graag in hollen in deze kalkstenen berg. Ook de mens maakte ooit gebruik van de berg. Er zijn zelfs vuurstenen werktuigen uit de Nieuwe Steentijd gevonden!

Holle weg

De route loopt zometeen door een holle weg, die is uitgesleten door het vroegere karrenverkeer en regenwater dat eeuwenlang naar beneden spoelde. Bijzonder is dat je hier op de holle weg direct een andere temperatuur kunt voelen dan hier in het open veld. Met wat geluk hoor je zometeen de tjiftjaf of fitis zingen. De tjiftjaf hoor je nu in ieder geval al in de app. Ga zo met de trap rechts omhoog, waar een bank staat. Daar kun je genieten van het uitzicht en in de zomer van de vlinders.

8. Dood hout doet leven

Boswachters van Natuurmonumenten krijgen regelmatig de vraag waarom ze de rommel in het bos niet opruimen. Daar hebben de boswachters een goede reden voor, want al dat dode hout zit vol leven!

Veel insecten, zoals pissebedden en schimmels en paddenstoelen zijn afhankelijk van dit dode hout en spechten en vleermuizen vinden er ook een leefplek of voedsel. Kijk maar eens onder takken of onder de bast van een oude boomstam wat er voor leven te vinden is.

9. Dassen- en paddentunnel

We lopen langs de provinciale weg die door het dal loopt en daarmee voor dieren een gevaarlijke barrière vormt. Gelukkig heeft de wegbeheerder hier zowel een tunnel voor de das als voor padden gemaakt. Dan hoeven er niet meer zoveel padden worden overgezet.

Paddentrek

In het vroege voorjaar gaan verschillende amfibieënsoorten zoals de pad vanuit hun winterverblijf op zoek naar water om zich voort te planten. Tijdens de paddentrek worden in heel Limburg worden in het voorjaar door diverse groepen meer dan 30.000 padden overgezet! Dit is maar een klein aantal van alle padden die dan aan hun trektocht beginnen. Ook tijdens andere momenten in het jaar kun je hier padden spotten.

Groene route

Je kunt hier ook 'oversteken', naar de groene route. De route wordt dan een paar kilometer langer. Je loopt door de stadsrand van Valkenburg, steekt de Geul over en maakt een klim naar De Kluis. Na de afdaling ga je rechtsaf voor de drie beeldjes en keer je terug naar het beginpunt.

10. Visvijver

Het laatste stuk van de wandelroute loopt om de grote visvijver in het Geulpark heen. Ooit was het de bedoeling dat het een drukke recreatieplas zou worden, maar dat is uiteindelijk niet gebeurd. Wel worden er regelmatig wedstrijden gehouden en dan worden er flinke karpers gevangen!

Eind in zicht

Vanaf dit punt wandel je naar het eindpunt. Aan je rechterzijde kun je tussen de bomen door nog een laatste blik werpen op kasteel Schaloen. Steek straks nog één keer de Geul over en je bent weer bij het begin van de route. We hopen dat je een leerzame, maar vooral leuke en mooie wandeling door het Geuldal hebt gemaakt!